

ĐÀI TNND
HỒ CHÍ MINH

TỦ SÁCH BẠN NGHE ĐÀI

Chuyên đề
**KHUYẾN
NÔNG**

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP

Tủ sách
BẠN NGHE ĐÀI

*Hợp tác giữa
Chi nhánh NXB Nông nghiệp, Cty NOVARTIS và
Chương trình nông thôn ĐTNND TP.HCM*

Chuyên đề:

KHUYẾN NÔNG

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP
TP. Hồ Chí Minh - 2000

NỘI DUNG

Trang

<i>Khoa học Nông nghiệp</i>	3
- Kỹ thuật trồng cà chua mùa mưa	3
- Quy trình kỹ thuật trồng dưa leo theo hướng sản xuất rau sạch	6
- Biện pháp phòng trừ sâu ăn tạp trên đậu phộng	10
- Bệnh đốm lá đậu phộng và phòng trừ tổng hợp	14
- Sâu vẽ bùa hại rau màu và giải pháp	18
<i>Hỏi - Đáp</i>	22
<i>Kinh nghiệm nhà nông</i>	31
- Kinh nghiệm sản xuất nông nghiệp trên đất bưng bị nhiễm phèn	31
- Kinh nghiệm nuôi cá vùng sinh thái nhiễm phèn	32
<i>Giới thiệu sản phẩm</i>	34
Kỹ thuật sử dụng thuốc Gesapax 500 DD trừ cỏ dại ở ruộng mía	

KỸ THUẬT TRỒNG CÀ CHUA MÙA MƯA

Trong những chuyên đề trước đây, chúng tôi đã trình bày qui trình kỹ thuật trồng, chăm sóc cũng như phòng trừ sâu bệnh cho cây cà chua. Tuy nhiên, do yêu cầu của nhiều bạn đọc và bà con trồng cà chua, đặc biệt là trồng cà chua vụ mưa, nên chúng tôi tóm tắt lại một số điểm chính về kỹ thuật trồng cà chua trong mùa mưa như sau:

I. GIỐNG VÀ THỜI VỤ :

Dùng giống RaMina có thể trồng được nhiều vụ suốt mùa mưa nhờ khả năng chịu mưa giỏi, đậu quả nhiều, kể cả thời gian mưa lớn liên tục. Đặc điểm : cây cao 0,8 - 1m, quả cứng, nặng 40 - 50g, màu đỏ tươi, không nứt. Rất ít bị bệnh héo rũ, năng suất 18 - 20 tấn/ha.

II. GIEO CÂY CON :

Làm đất nhỏ lên líp cao 15 - 20cm, bón lót bằng cách trộn đều vào lớp đất mặt 0,5kg phân chuồng hoai mục + 20 - 30g NPK/ 1m². Gieo thưa, chừng 3g hạt/ m², phủ kín hạt bằng hỗn hợp đất + tro trấu. Rắc Basudin chừng 10g/ 1m² để phòng kiến và một số côn trùng khác. Phủ rơm hoặc cỏ khô cắt khúc (20 cm) kín mặt luống. Tưới đủ ẩm, che lưới nylon, 7 - 10 ngày sau thì gỡ lưới. Phun thuốc phòng bệnh 5 - 7 ngày/ lần (Ridomil MZ, Thio-M, Ceresan M...), 22 - 25 ngày sau gieo bứng cây đem cấy. Trước ngày cấy phun 1 lần thuốc sâu + bệnh (có thể dùng Ofunack + Ridomil).

III. LÀM ĐẤT - CÂY :

* Dọn sạch ruộng, nếu cỏ tốt thì cắt ngắn bớt, phun thuốc cỏ Roundup. Khoảng 10 ngày sau thì làm đất. Cuốc xới và dọn sạch từng băng đất rộng 50cm, xén lên thành gờ đất ở giữa băng, cao chừng 10cm. Móc lỗ trên gờ đất này bón lót ít phân để trồng, cây cách cây 40 - 45cm, hàng cách hàng 1m.

* Lót mỗi lỗ chừng 100g phân chuồng đã xử lý thuốc sâu bệnh (trộn 500g Basudin + 50g Ridomil với 100kg phân chuồng hoại mục dùng cho 1.000 cây cà).

IV. BÓN PHÂN, PHỦ LUỐNG :

1. Bón phân :

5 - 6 ngày sau khi trồng, hòa loãng phân DAP tưới cho cây mau bén chân, 20g (1 muỗng canh/ 1 thùng 15 lít nước).

Thúc 1. (Vun nhỏ) 7 - 10 ngày sau trồng : Bón 30 - 40kg Urê/ ha, rắc quanh gốc cách cây 10cm, xới đất, vun nhẹ.

Thúc 2. (Vun lớn) 20 ngày sau trồng : Bón và vun 2 mép luôn 1 lúc. Lượng phân có thể tham khảo mức bón sau :

* Phân chuồng 25 - 30 tấn; Urê 200kg; Lân 350kg; Kali 150kg; DAP 200kg; Bánh dầu 1000kg.

Về sau, vào các thời điểm 50 và 70 ngày sau trồng bón thêm bằng cách chọc lỗ giữa 2 cây (sâu khoảng 15cm), bón 6 - 7g NPK/ lỗ hoặc ngâm bánh dầu (dừa, gòn, cao su) tưới vào lỗ. Có thể kết hợp phun thêm phân bón lá CSF 10 - 15 ngày/ lần.

2. Phủ luống :

Nilon khổ 0,9m rọc đôi phủ 2 mảnh 2 bên lớp ngay

sau khi bón thúc và vun luống lần thứ 2. Sau khi thu hoạch được 15 ngày thì gỡ nilon để dùng cho vụ sau.

V. CẮM CHÀ, TỈA CÀNH :

4 - 5 ngày sau phủ luống thì cắm chà. Dùng chà mới, chắc, dài 0,9 - 1m cắm 2 hàng đứng theo kiểu nanh sấu, mỗi hàng cách tâm luống 10cm, cây nọ cách cây kia 1,0 - 1,2m. Dùng dây nilon đen căng 4 hàng dọc theo luống để đỡ cho cà khỏi đổ. Cách làm : Căng 3 hàng dây trên hàng chà bên phải theo thứ tự cách mặt đất 30, 50 và 70cm. Hàng chà bên trái chỉ căng 1 hàng dây cách mặt đất 60cm. Dùng dây nilon đen cột thân chính và các cành cà lớn vào các hàng dây này hoặc cây chà. Tỉa bỏ tất cả những nhánh cà ở dưới chùm hoa đầu tiên.

VI. PHÒNG TRỪ SÂU BỆNH :

1. Sâu thường gặp : vẽ bùa (*Agromyza*), sâu đục quả (*Heliothis armigera*), sâu keo (sâu ăn tạp) (*Spodoptera littura*), bọ trĩ (rầy lửa). Các loại sâu đục quả, ăn lá có thể dùng *Sherpa*, *Sumi alpha*, *Polytrin*, *Regent*, *Pegasus*, *Ofunak*, *Atabron*, *BT*, *Xentari*. Sâu vẽ bùa dùng *Ofunak*, *Cyper*. Rầy lửa dùng *Confidor*...

2. Bệnh thường gặp : đốm nâu (*Clasdosporium Ful*), virus, héo rũ (*Pseudomonas*), lở cổ rễ cây con...

Phun phòng bệnh thường xuyên 7 - 8 ngày/ lần (Chú ý ngay từ lúc cây con) với các thuốc như *Benlat C*, *Viben C*, *Ridomil MZ*, *Thio-M*, *Ceresan M*, *Kasumin*, *Phytoxin*...

Phun thuốc khi sâu bệnh chớm xuất hiện. Nồng độ pha theo hướng dẫn ghi trên bao bì.

KS. NGÔ QUANG VINH

QUY TRÌNH KỸ THUẬT TRỒNG DƯA LEO THEO HƯỚNG SẢN XUẤT RAU SẠCH

Dưa leo có nguồn gốc từ miền Tây Bắc Ấn Độ. Ở nước ta, tuy niên đại chưa xác định nhưng chắc chắn cũng đã có từ rất lâu đời.

Dưa leo còn gọi là dưa chuột, là loại quả có thể dùng ăn tươi nhưng cũng có thể dùng thay rau rất có giá trị trong lúc giáp vụ, đặc biệt loại dưa chuột quả nhỏ (cornichon) dùng làm nguyên liệu cho đồ hộp được nhiều người ưa thích.

Dưa chuột là loại dưa cho quả nhanh. Từ trồng đến khi thu hoạch chỉ 50 - 60 ngày, quả thu non nên ít hại cây, cây có khả năng cho thêm nhiều quả. Cây lại có khả năng cho hoa cái liên tục từ gốc lên tới ngọn. Cây ít phân cành, nhất là đối với các giống quả nhỏ nên mật độ trồng nhiều cho năng suất cao.

I. ĐẶC TÍNH SINH TRƯỞNG VÀ RA HOA KẾT QUẢ :

Dưa chịu được khô hạn, rễ ăn sâu 50cm và ăn ngang 70cm. Khả năng hấp thu nước và dinh dưỡng cao. Thân vươn dài tới 7m, có khoảng 40 - 60 đốt lá trên 1 thân, hoa mọc trên nách lá thường là một hoa cái hay một hoa đực hoặc vừa có hoa cái vừa có hoa đực/ 1 nách. Giống quả nhỏ trên thân chính có khả năng cho hoa cái liên tục mà ít phân nhánh, trái lại ở giống quả to trên thân chính cho hoa cái ít hơn và phân cành nhiều hơn, và hoa cái tập trung trên nhánh nhiều.

Màu sắc quả và gai tùy thuộc giống. Cây dưa chuột có một đặc tính là những loa cái không được thụ phấn vẫn lớn nhưng chậm và dẹt.

Yêu cầu ngoại cảnh :

- Bốc một nắm đất vào tay, ta thấy mát tay và hơi ướt, khi bỏ ra nắm đất không rời bờ ra.

- Nhiệt độ và ẩm độ : Thích hợp ở 20 - 25°C, và ẩm độ đất 80% (tức là khi nắm). Ở nhiệt độ cao lại mưa cây hay bị bệnh rụng hoa rụng quả, quả chóng bị chuyển vàng, chóng già, cây mau tàn, năng suất kém.

- Ánh sáng : Dưa chuột ưa ánh sáng ngày ngắn, vì vậy mà ở nước ta ít thấy dưa vào mùa Hè.

- Đất và dinh dưỡng : Dưa chuột không ưa liên canh mà phải luân canh triệt để, đất đã trồng dưa vụ trước không nên trồng lại ở vụ sau. Không những tránh trồng Dưa chuột liên tiếp mà còn phải tránh trồng trước nó những cây họ Bầu Bí.

Đất thích hợp là đất thịt nhẹ, cát pha tầng canh tác sâu, độ phèn cao.

II. KỸ THUẬT TRỒNG :

1. Thời vụ : Vụ Đông Xuân cho năng suất rất cao, tuy vậy do ảnh hưởng của thời tiết bà con chú ý các biện pháp làm đất để tránh ngập úng cho cây.

2. Làm đất, bón phân :

Nên phơi ải 1 - 2 tuần lễ, làm đất tơi nhỏ, cuốc lỗ thành từng hàng, hàng cách hàng 60cm, lỗ cách lỗ 30 - 40cm, mật độ khoảng 55.000 cây/ hecta.

Hột giống phơi nắng nhẹ rồi ngâm nước nóng 40°C trong vài giờ. Khi hột nứt nanh mới đem gieo.

Các giống dưa leo hiện nay cho năng suất cao như giống SG 3.1, giống Trang Nông 20, 30 v.v... (Giống Trang Nông 30, thời gian sinh trưởng ngắn 70 - 80 ngày, năng suất rất cao (> 20 tấn/ ha), nhưng nhược điểm vỏ trái có màu xanh trắng).

3. Về phân bón cho 1 ha :

- Phân hữu cơ 20 tấn
- Urê 150 kg
- Super lân 200 kg
- KCl 200 kg (Phân muối ốt)

a. Cách bón :

- Lần 1 (trước trồng) :

Toàn bộ phân hữu cơ + 200kg Super lân + 30kg Urê + 50kg Phân muối ốt.

- Lần 2 (khi cây có 5 lá) :

40kg Urê + 50kg KCl.

- Lần 3 (sau khi thu trái lần đầu) :

40kg Urê + 50kg KCl.

- Lần 4 (sau lần 3 khoảng 15 ngày) :

40kg Urê + 50kg KCl.

b. Chăm sóc : (tùy giống)

- *Bấm đọt* : Giống trái nhỏ thường cho trái trên thân chính thì không bấm đọt trên thân chính, mà chỉ bấm đọt ở nhánh khi nhánh dài 40cm.

Giống trái lớn cho trái ở nhánh thì bấm đọt ở thân chính khi thân dài 50cm, và để lại 3, 4 nhánh khỏe. Khi nhánh lên đỉnh giàn, bấm lại lần 2.

- *Tưới nước* : Nếu trời không mưa đưa nước vào đầy rãnh, ngâm 3 - 4 giờ rồi tháo hết, 3 - 4 ngày sau khi rãnh khô ta làm giàn cho dây leo. Cắm giàn hình chữ X, dùng dây mềm treo ngọn dưa lên giàn làm thường xuyên cho đến khi cây ngừng sinh trưởng.

Cung cấp nước đầy đủ, khi thiếu nước, dưa sẽ bị đắng.

- *Về phòng trừ sâu bệnh* : Dùng các chế phẩm sinh học hay thả thiên địch để diệt côn trùng gây hại.

Nếu bị nặng, dùng các loại thuốc hóa học thực hiện theo loại thuốc và cách dùng của quy trình sản xuất rau an toàn, bảo đảm thời gian cách ly.

- *Thu hoạch* : Sau khi đậu trái 7 - 10 ngày là thu hoạch. Thu buổi sáng, để chiều tưới. Thu khi vỏ có lớp phấn mịn màu trắng.

KS. NGUYỄN THỊ HUỆ

BIỆN PHÁP PHÒNG TRỪ SÂU ĂN TẠP TRÊN ĐẬU PHỘNG

I. SÂU ĂN TẠP (*Prodenia litura* Fabricius)

Sâu ăn tạp phân bố rộng khắp nhiều vùng trồng trọt trên thế giới, nhưng đặc biệt nhiều ở châu Á - Thái Bình Dương. Sâu phàm ăn và có thể ăn trên 120 loại cây khác nhau nên có tên gọi là sâu ăn tạp. Sâu có thể phá hầu hết cây rau dưa như: cải bắp, cải bông, ớt, khoai tây, đậu đỗ các loại, một số cây công nghiệp như bông vải, thuốc lá, thầu dầu và cả những cây hoang dại như diền thanh... Sâu phát sinh số lượng lớn có thể cắn trụi từng ruộng. Ở Ấn Độ sâu ăn tạp cùng với một sâu hại khác có thể làm thất thu trên 42% năng suất bông vải.

Trưởng thành sâu ăn tạp là loại bướm nhỏ cánh có vằn vện nên còn gọi sâu khoang. Bướm thích mùi chua, ngọt, thường hoạt động về đêm, ban ngày bướm thường ẩn những chỗ tối ẩm dưới tầng lá cây mục hay bờ bụi cỏ. Bướm sau nở vài giờ đã có thể giao phối đẻ trứng.

Mỗi bướm cái có thể đẻ từ 2.000 - 2.600 trứng trong 6 - 8 ngày. Trứng sâu thường được đẻ trên mặt lá thành từng ổ từ vài chục đến vài trăm trứng có phủ lớp lông tơ màu vàng bẩn. Sau đẻ 2 - 3 ngày trứng nở, sâu tuổi 1 sống tập trung ăn biểu bì lá. Sâu lớn phân tán dần, ở đậu phộng ban ngày sâu có thể ẩn dưới tán cây hay xuống khe kẽ đất ban đêm mới ra gây hại nhưng trên cải bắp, cải bông sâu phá cả ngày lẫn đêm. Mật độ sâu có thể phát sinh cao và cắn trụi lá của cả ruộng đậu và có thể di chuyển từng đàn theo một hướng nhất định

thậm chí qua cả đường cái. Sâu non có 6 tuổi, thời gian phát triển từ sâu tuổi 1 đến giai đoạn nhộng khoảng 20 ngày. Sâu tuổi 6 chui xuống đất hóa nhộng. Giai đoạn nhộng khoảng 7 - 10 ngày. Như vậy vòng đời sâu ăn tạp ở ta khoảng trên dưới 1 tháng.

Sâu ăn tạp có đến hàng trăm loại thiên địch ở tất cả các giai đoạn trứng, sâu non, nhộng, và trưởng thành. Đặc biệt có rất nhiều loại ong ký sinh, sâu ăn thịt bệnh nấm, vi khuẩn, siêu vi trùng, tuyến trùng... có thể gây chết tự nhiên hàng loạt sâu ngoài đồng ruộng. Người ta cũng thu thập khá nhiều nguồn ký sinh tự nhiên để sản xuất các chế phẩm trừ sâu ăn tạp.

II. BIỆN PHÁP PHÒNG TRỪ

Việc trừ sâu ăn tạp thì không khó nhưng cần cân nhắc thật kỹ càng bởi lẽ kinh nghiệm của thế giới cho thấy nếu không cẩn thận có thể gây hậu quả ngày càng tồi tệ. Thí dụ như Ấn Độ trong cuộc cách mạng xanh, nông dân được nhà nước trợ giá thuốc trừ sâu nên việc sử dụng thuốc nhiều đã giết chết các thiên địch làm gia tăng quần thể sâu hại và dẫn đến tình trạng ruộng có phun thuốc trừ sâu năng suất kém hơn so với ruộng không phun thuốc. Người ta cũng có kinh nghiệm là loại sâu ăn lá này phá đậu phộng dưới 25% số lá ở trước 50 ngày sau gieo và 50% số lá ở sau 50 ngày khi gieo không thấy có ảnh hưởng gì đến năng suất. Vì thế tốt nhất chúng ta áp dụng biện pháp phòng trừ tổng hợp sâu ăn tạp trên các cây trồng bị sâu ăn tạp gây hại.

1. Biện pháp canh tác :

- Luân canh cây trồng nước và cây trồng cạn để tiêu diệt nguồn nhộng sâu ăn tạp có trong đất.

- Nếu có điều kiện, trước khi trồng vụ mới nên cày lật phơi đất để giết nhộng.

- Phải dọn sạch tàn dư cây trồng vụ trước và cỏ dại để hạn chế nơi ẩn nấp của bướm sau này sẽ ra đẻ trứng ngoài ruộng.

Các biện pháp canh tác nói trên không chỉ quan trọng hạn chế sâu ăn tạp mà còn hạn chế được hầu hết các sâu bệnh khác.

2. Biện pháp vật lý :

- Cần thăm đồng thường xuyên nếu phát hiện có ổ trứng thì ngắt đem về nhà giết bỏ, nếu là sâu non mới nở thì phun tập trung ở đám ruộng đó cũng đủ. Biện pháp này dễ làm, tiết kiệm công, thuốc và được xem rất có hiệu quả vì sâu ăn tạp thường đẻ tập trung thành từng đám nếu ngăn chặn sớm sâu không lây lan ra diện tích rộng.

- Dùng cây bẫy : trồng xung quanh ruộng hay xen trong ruộng một số cây mà ta biết là sâu ăn tạp thích ăn hơn cây trồng chính ta gọi là cây bẫy để dẫn dụ sâu tập trung vào sau đó bắt giết sâu, xịt thuốc chỉ trên cây bẫy. Kinh nghiệm chuyên gia Ấn Độ đã thí nghiệm ở ta việc trồng đậu phộng xen hướng dương giống lùn để sâu tập trung ở cây hướng dương hạn chế gây hại cho đậu phộng.

3. Biện pháp sinh vật học :

- Bảo tồn các sinh vật có ích bằng cách hạn chế việc sử dụng nhiều thuốc và chỉ dùng khi thật cần thiết, nhất là với thuốc trừ sâu. Hạn chế sử dụng các thuốc phổ rộng vì giết chết nhiều thiên địch làm sâu dễ bộc phát thành dịch.

- Sử dụng các thuốc vi sinh như BT hay NPV hoặc thuốc nấm *Beauveria* để trừ sâu khi cần thiết. Nhưng lưu ý mỗi loại thuốc vi sinh có một chủng vi trùng hay siêu vi trùng khác nhau nên chỉ trừ được một số sâu nào đó nhất định. Khi mua thuốc điều cần hỏi người bán hàng xem có đúng loại thuốc có thể dùng cho sâu ăn tạp không.

4. Biện pháp hóa học :

Nhiều loại thuốc có thể sử dụng trừ sâu ăn tạp, xong không thể sử dụng tùy tiện chẳng những tốn tiền vô ích mà nhiều khi còn gây thiệt hại đáng kể. Việc áp dụng phải tuân thủ một số nguyên tắc sau đây :

- Ưu tiên sử dụng các chế phẩm vi sinh nếu có, còn không vẫn có thể sử dụng các thuốc như Polytrin, Cypermethrine, SumiAlpha 5EC, Fastac 5EC, Vifast 5EC, Viphenva đều có thể sử dụng với nồng độ 1 - 2% để trừ sâu ăn tạp.

- Phun đúng lúc : vì đây là sâu ăn lá nên ở giai đoạn đầu của cây trồng với mật số thấp gây thiệt hại ít thì không cần phun.

- Việc phun thuốc chỉ tiến hành khi mật độ sâu cao trên 1 sâu/ cây và tốt nhất trừ sâu non trước tuổi 3 là lúc sâu dễ chết. Ở tuổi lớn sâu có sức chống chịu nên ít chết hơn.

- Nên luân phiên thuốc vi sinh và thuốc hóa học nếu phải phun 2 lần trở lên để tránh sâu không quen thuốc.

KS. NGUYỄN QUÍ HÙNG

BỆNH ĐỐM LÁ ĐẬU PHỘNG VÀ PHÒNG TRỪ TỔNG HỢP

Đây là bệnh gây nhiều nguy hiểm nhất cho cây đậu phộng ở tất cả các nơi trên thế giới. Bệnh gây nên hiện tượng rụng lá sớm, cây không quang hợp được làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến năng suất và phẩm chất đậu, ruộng bị bệnh nặng hạt thường lép. Tùy vụ và tùy ruộng năng suất có thể giảm 10 - 50%.

Bệnh có 2 dạng chính : bệnh đốm lá sớm và bệnh đốm lá muộn.

- Bệnh đốm lá sớm còn gọi đốm nâu : vết bệnh có dạng gần tròn, đường kính từ 1 - 10mm, có màu nâu tối trên mặt lá non, nơi bào tử sinh ra nhiều nhất thường có màu nâu sáng ở dưới. Thường bệnh này phá hại trước nên được gọi là bệnh đốm lá sớm.

- Bệnh đốm lá muộn : vết bệnh thường nhỏ, tròn và đen hơn; trên mặt lá phía rìa ngoài vết bệnh có màu đen và gồ gề.

Bệnh phát sinh chủ yếu trên phiến lá, nhưng cũng có khi cả thân, hoa và gân lá. Vết bệnh có đường kính 1 - 10mm, xung quanh màu vàng tươi giữa màu nâu, nếu là đốm đen vết bệnh sẽ nhỏ hơn, vết bệnh có thể liên kết nhau thành đốm lớn hơn. Cả hai bệnh có thể tìm thấy sớm từ 3 - 5 tuần sau khi gieo. Thoạt tiên vết bệnh phát triển ở các lá già gần mặt đất sau lây lan lên các lá trên.

Cả hai loại bệnh này đều sinh ra bào tử trên vết đốm của bệnh - đó là cơ quan sinh sản của loại nấm

này. Trong điều kiện ruộng ẩm ướt, mưa nhiều, lá đậu phộng sũng nước nhiệt độ cao 30 - 35°C bào tử sản sinh nhiều thường gây hại nặng. Bào tử có khả năng sống rất lâu và lây lan nhờ gió. Thể sợi nấm có thể tồn tại trong đất hay thân cây đậu đã thu hoạch để truyền sang phá vụ sau.

Bệnh thường gây hại nặng ở vùng trồng 2 vụ đậu phộng liên tiếp vì thế vùng chuyên canh đậu phộng thường bị hại nặng.

BIỆN PHÁP PHÒNG TRỪ :

Vì đây là một bệnh nguy hiểm, phát triển và lây lan rất nhanh nếu không kịp thời đối phó thì gây thất thu rất lớn. Vậy muốn phòng trừ bệnh này chúng ta phải làm gì ? Điều cần nhớ không chỉ riêng bệnh đốm lá mà tất cả các bệnh đều nên áp dụng biện pháp tổng hợp.

Biện pháp canh tác :

1. Nên trồng đậu phộng trên đất cơ giới nhẹ để thoát nước, tốt nhất đất thịt pha cát có đủ canxi và lượng hữu cơ vừa phải. Không nên trồng trên các đất nhiều sét nặng giữ nước bệnh dễ phát triển hơn.

2. Nên bón phân cân đối hợp lý không nên dùng quá nhiều đạm khiến bệnh bị nặng hơn, nên bón thêm phân chuồng ủ hoai vừa tạo đủ dinh dưỡng cho đậu phộng vừa tăng vi sinh vật có ích để hạn chế các vi trùng gây bệnh.

3. Thời vụ trồng đậu phộng nên tránh mưa nhiều vào giai đoạn đậu phộng ra hoa sẽ tạo điều kiện tốt cho bệnh đốm lá phát triển mạnh.

4. Luân canh : không được trồng hai vụ đậu phộng liên tục trên một chân đất, nếu vụ trước đã trồng đậu phộng rồi thì nên luân canh cây đậu phộng với các cây trồng khác không cùng họ để giảm áp lực của bệnh ở những vụ kế tiếp, nếu có điều kiện nên luân canh với các cây họ hòa bản (một lá mầm) như bắp, lúa...

5. Vệ sinh đồng ruộng : sau khi thu hoạch đậu phộng không nên để thân lá ngoài ruộng mà nên gom về ủ phân hay cho trâu bò ăn, như vậy vừa tăng thêm lượng phân hữu cơ vừa giảm bớt nguồn lây lan của bệnh. Ở đâu có điều kiện có thể cho nước vào ruộng ngâm chùng vài ba ngày tiêu diệt bớt nguồn bệnh.

Biện pháp giống kháng :

Nên gieo trồng những giống kháng bệnh hay ít bị nhiễm bệnh đốm lá.

Biện pháp hóa học :

Nhiều loại thuốc có thể trừ được bệnh đốm lá, tuy nhiên cần lưu ý sử dụng thuốc theo nguyên tắc 4 đúng để đạt hiệu quả cao mà tiết kiệm tiền. Về phun đúng cách hầu hết chúng ta đều rõ là phun đều kỹ nên ở đây chỉ xin nhấn mạnh về đúng thuốc, đúng lượng và đúng lúc :

1. Đúng thuốc và đúng lượng :

Có thể sử dụng một trong những loại thuốc sau đây để trừ bệnh đốm lá : các thuốc có đồng, lưu huỳnh, hoặc các hỗn hợp đồng và lưu huỳnh, Benomyl (benlate), Daconil, Mancozeb... hoặc hỗn hợp các thuốc này theo đúng nguyên tắc đều có tác dụng trừ bệnh đốm lá, tuy nhiên cần đọc kỹ hướng dẫn trước khi sử dụng. Ở đây chỉ xin giới thiệu vài loại thuốc thông thường để kiểm :

4. Luân canh : không được trồng hai vụ đậu phộng liên tục trên một chân đất, nếu vụ trước đã trồng đậu phộng rồi thì nên luân canh cây đậu phộng với các cây trồng khác không cùng họ để giảm áp lực của bệnh ở những vụ kế tiếp, nếu có điều kiện nên luân canh với các cây họ hòa bản (một lá mầm) như bắp, lúa...

5. Vệ sinh đồng ruộng : sau khi thu hoạch đậu phộng không nên để thân lá ngoài ruộng mà nên gom về ủ phân hay cho trâu bò ăn, như vậy vừa tăng thêm lượng phân hữu cơ vừa giảm bớt nguồn lây lan của bệnh. Ở đâu có điều kiện có thể cho nước vào ruộng ngâm chừng vài ba ngày tiêu diệt bớt nguồn bệnh.

Biện pháp giống kháng :

Nên gieo trồng những giống kháng bệnh hay ít bị nhiễm bệnh đốm lá.

Biện pháp hóa học :

Nhiều loại thuốc có thể trừ được bệnh đốm lá, tuy nhiên cần lưu ý sử dụng thuốc theo nguyên tắc 4 đúng để đạt hiệu quả cao mà tiết kiệm tiền. Về phun đúng cách hầu hết chúng ta đều rõ là phun đều kỹ nên ở đây chỉ xin nhấn mạnh về đúng thuốc, đúng lượng và đúng lúc :

1. Đúng thuốc và đúng lượng :

Có thể sử dụng một trong những loại thuốc sau đây để trừ bệnh đốm lá : các thuốc có đồng, lưu huỳnh, hoặc các hỗn hợp đồng và lưu huỳnh, Benomyl (benlate), Daconil, Mancozeb... hoặc hỗn hợp các thuốc này theo đúng nguyên tắc đều có tác dụng trừ bệnh đốm lá, tuy nhiên cần đọc kỹ hướng dẫn trước khi sử dụng. Ở đây chỉ xin giới thiệu vài loại thuốc thông thường dễ kiếm :

- Kocide 61,4DF (Copper oxychloride) lượng dùng 2 - 4kg thuốc pha cho 400 lít nước phun cho 1 ha.

- Thuốc Benomyl : Viben 50 BTN, Fundazol 50% BTN, Benlate 50% BTN, Bendazol... là thuốc bệnh nội hấp trị tốt bệnh đốm lá đậu phộng. Lượng dùng 1 - 1,2kg thuốc pha trong 400 lít nước phun cho mỗi ha.

- Daconil 75 WP, 50 SC dùng với lượng 2,2 - 3kg pha cho 400 lít nước phun cho mỗi ha. Thuốc còn có thể hạn chế bệnh rỉ sắt.

- Thuốc Mancozeb 80WP, Vimancoz 80BTN, Pencozeb 80BTN, Dithane M-45 80WP lượng dùng 2,5 - 3kg thuốc pha 400 - 500 lít nước phun cho mỗi ha.

Ngoài những thuốc đã giới thiệu phần trên còn các thuốc hỗn hợp như Vizincop 50%BTN (Zineb + Copper oxychloride), Benlate - C 50WP (Benomyl + Copper oxychloride), Vizines 80BTN (Zineb + Sulfur), Viben-C (Copper oxychloride + Benomyl) cũng đều có tác dụng trừ bệnh đốm lá.

2. Đúng lúc :

Như đã nói ở phần trước, bệnh xuất hiện khá sớm ở 3 - 4 tuần sau gieo nhưng gây hại nhiều nhất từ lúc đậu phộng ra hoa cho đến trước thu hoạch vậy sử dụng thuốc lúc nào để có thể hạn chế sự phát triển của bệnh tốt nhất và ít tổn thất là điều cần quan tâm. Kinh nghiệm cho thấy nếu bệnh không nhiều cần phun thuốc trừ bệnh từ một đến hai lần vào thời điểm đậu phộng bắt đầu ra hoa; song nếu đậu phộng trồng ở thời vụ gặp mưa nhiều chắc chắn bệnh sẽ phát triển mạnh, tốt nhất nên phun thuốc sớm từ khi bệnh vừa chớm xuất hiện để ngăn chặn kịp thời sự lây lan.

KS. NGUYỄN QUÍ HÙNG

SÂU VẼ BÙA HẠI RAU MÀU VÀ GIẢI PHÁP

I. MỨC ĐỘ GÂY HẠI

Trong mấy năm gần đây sâu vẽ bùa đã xuất hiện và gây thiệt hại nặng cho nhiều loại hoa màu như : Dưa hấu, Dưa leo, Khổ qua, Bầu bí, Mướp, Cà chua, Khoai tây, các loại đậu : Đậu cô-ve, Đậu đũa... các loại rau cải: Cải bắp, Cải xanh, Cải trắng, Xà lách, Bối xôi..., cây hoa kiểng: Hoa Cúc, Vạn thọ, Hoa hồng...

Sâu vẽ bùa (*Liriomyza* spp.) (còn gọi là Dòi đục lá hay Ruồi đục lá). Trưởng thành là một loài ruồi nhỏ có chấm màu vàng trên lưng gần phần đầu, kích thước rất nhỏ từ 2 đến 3mm. Ruồi cái thường đẻ trứng trên mặt lá. Trứng nở thành dòi non (ấu trùng) đục khoét ăn lớp diệp lục ở giữa hai mặt lá tạo thành những đường hầm, ngoằn ngoèo (vẽ bùa). Khi đầy sức dòi chui ra ngoài làm nhộng, thường nằm trên bề mặt lá rồi rơi xuống đất sau đó hóa thành ruồi trưởng thành tiếp tục đẻ trứng hoàn thành vòng đời của mình.

Vòng đời của ruồi thường rất ngắn thông thường khoảng 2 tuần lễ cho nên mức độ gây hại trở thành rất lớn, lúa nọ gổì lúa kia chồng chất lên nhau. Những đường hầm do dòi đục khoét làm giảm khả năng quang hợp, làm cho những phần lá ăn được mất phẩm chất và tạo điều kiện cho nấm bệnh xâm nhập là nguyên nhân chính dẫn đến thất thu sản lượng.

Ở đa số cây gieo từ hạt, sâu vẽ bùa tấn công phá hại rất sớm ngay từ khi cây bắt đầu ra lá mầm đầu tiên.

Nếu không phòng trừ kịp thời, cây con đang mất sức, phát triển còi cọc dẫn đến giảm năng suất khi thu hoạch.

II. CÁC BIỆN PHÁP PHÒNG TRỪ SÂU VỆ BÙA

1. Luân canh với các loại không bị sâu vệ bùa gây hại như trồng lúa nước.

2. Vệ sinh đồng ruộng thu dọn tàn dư khi thu hoạch, ngắt bỏ lá, cây bị hại chôn vùi dưới đất hoặc thiêu đốt. Tiêu diệt nguồn lây lan.

3. Sử dụng thuốc hóa học : Sâu vệ bùa là một đối tượng rất khó diệt trừ, rất dễ kháng thuốc, hầu hết các loại thuốc trong danh mục không có hiệu quả cao ngoại trừ hai loại thuốc đặc trị có tính chuyên biệt được đăng ký chính thức trừ sâu vệ bùa là : Trigard 100DD, Vertimec 1.8ND.

Ưu điểm của các loại thuốc Trigard, Vertimec là :

TRIGARD 100 DD

- Có cơ chế tác động mới : cắt đứt vòng đời của "Ruồi đục lá" bằng cách *làm biến dạng và ngăn cản sự lột xác của dòi (ấu trùng) và nhộng*, làm giảm nhanh chóng lượng dòi (sâu vệ bùa) đang gây hại bên trong lá. Có hiệu quả diệt dòi gây hại rất cao ngay cả trong trường hợp dòi đã kháng thuốc gốc lân, gốc cúc tổng hợp...

- Khi ruồi cái bị trúng thuốc, lượng trứng đẻ ra cũng sẽ giảm đi đáng kể.

- Có tính lưu dẫn và chuyển vị mạnh vào trong cây trồng nên không bị mưa và nước tưới rửa trôi.

- Có tính chọn lọc (không ảnh hưởng) với các loài thiên địch, có độ độc thấp và an toàn với môi trường nên rất phù hợp trong chương trình IPM và sản xuất rau sạch.

VERTIMEC 1.8 ND : Là loại thuốc trừ sâu và nhện thế hệ mới, độc đáo và có nguồn gốc từ thiên nhiên. Hoạt chất là chất được chiết xuất từ cơ thể một loài vi sinh vật đất (*Streptomyces avermitilis*).

- Vertimec có hiệu quả cao tiêu diệt các loại sâu vẽ bùa cho rau (*Liriomyza spp.*), sâu vẽ bùa trên cam quýt (*Phyllocnistis*).

- Vertimec còn trừ sâu tơ, bọ trĩ, nhện đỏ, nhện vàng, rầy mềm, rầy xanh... đã kháng các loại thuốc trừ sâu, trừ nhện khác (gốc lân hữu cơ, cúc tổng hợp, carbamate,...).

- Vertimec làm tê liệt cơ chế truyền tín hiệu vận động của tế bào thần kinh ở tất cả các giai đoạn "cử động" của côn trùng (giai đoạn sâu non, ấu trùng, thành trùng). Sau khi nhiễm thuốc, côn trùng lập tức ngừng ăn, bất động và sẽ chết sau đó từ 2 - 4 ngày. Do đó, thuốc có đặc điểm rất ưu việt để trừ sâu hại và bảo vệ tốt phẩm chất nông sản.

• Thuốc có tác dụng vị độc và tiếp xúc.

- Thuốc được thấm sâu nhanh vào mô lá cây trồng nên ít bị rửa trôi bởi mưa và nước tưới.

- Vertimec an toàn cho cây trồng, hiệu quả kéo dài, rất ít ảnh hưởng đến hệ thiên địch, rất phù hợp chương trình IPM và rau sạch.

Thời gian cách ly trước thu hoạch ngắn: 3 - 7 ngày.

Cây trồng	Giai đoạn sinh trưởng cây	Loại thuốc	Thời điểm phun thuốc
Đậu cô-ve, đậu đũa,...	Gieo → 30 ngày	VERTIMEC	* Pha 10cc/ 8 lít
	Từ 30 ngày trở đi	TRIGARD	* Phun khi thấy dòi (sâu vẽ bùa) mới bắt đầu xuất hiện
Dưa, Khổ qua, Bầu bí, Mướp...	Gieo → 35 ngày	VERTIMEC	* Khoảng cách giữa 2 lần phun từ 7 đến 10 ngày tùy mật độ sâu vẽ bùa
	Từ 35 ngày trở đi	TRIGARD	
Cà chua, Bắp cải, Xà lách, Bó xôi...	Trồng → 25 ngày	VERTIMEC	
	Từ 25 ngày trở đi	TRIGARD	

Khi rau màu bị nhiều loại sâu bệnh cùng gây hại có thể hỗn hợp với các loại thuốc trừ sâu, trừ bệnh để phun xịt như : Polytrin P 440 ND, Selecron 500ND, Match 050 ND, Pegasus 500DD, Ridomil MZ 72BHN, Score 250 ND...

KS. PHẠM THỊ KIM CHI

Hỏi - Đáp

HỎI : Làm cách nào để giúp cho sầu riêng ra hoa đậu trái ?

ĐÁP : Để giúp cây Sầu riêng ra được nhiều hoa và đậu trái tốt điều trước tiên phải làm là giúp cây phát triển xum xuê.

- Sau khi thu hoạch dứt điểm bón phân hữu cơ kết hợp với phân vô cơ theo công thức NPKMg = 18-11-5-3 và kết hợp với phun thuốc trừ sâu bệnh bảo vệ cây thật tốt, bảo đảm cây khỏe mạnh.

- Trước thời điểm ra hoa của những năm trước hoặc của địa phương khoảng 30 - 40 ngày tiến hành bón phân vô cơ theo công thức NPK = 10-50-17 có thể kết hợp với phun KNO_3 trên lá để ngăn chặn việc ra đọt non và phun các loại phân bón lá có hàm lượng lân cao hơn NPK = 10-60-10 để giúp cây ra hoa tốt hơn, khi cây đã ra hoa, các kỹ thuật canh tác vẫn có ảnh hưởng đến vấn đề đậu trái. Để giúp cây có khả năng đậu trái cao ta phải chú ý :

+ Tỉa bớt hoa trên cây chỉ để lại từng khóm hoa cách nhau khoảng 20cm để cây tập trung dinh dưỡng nuôi hoa tốt hơn.

+ Tưới nước đầy đủ giúp hoa phát triển khỏe mạnh có đủ khả năng đậu trái.

+ Cần có biện pháp ngăn chặn việc ra đọt non trong lúc hoa nở nếu không cây sẽ đậu trái không cao.

Nếu muốn cho cây Sầu riêng ra hoa sớm hơn chính vụ ta có thể tạo khô hạn, không cho nước đến vùng rễ hút nước và dinh dưỡng của cây khi đọt non vừa chuyển sang thành thực. Cũng vào lúc này ta cần quét dọn tất cả xác bã thực vật ra khỏi hình chiếu tán cây, giúp đất

vùng tán cây khô nhanh. Tại Thái Lan cây Sầu riêng gấp khô hạn 5 - 10 ngày thì ra hoa. Khi cây đã ra đủ số hoa theo ý muốn thì tiến hành tưới nước cách ngày để hoa phát triển, đậu trái tốt, lúc này ta tiếp tục chăm sóc tương tự khi cây ra hoa chính vụ đã nói trên.

KS. HUỖNH VĂN TẤN

HỎI : *Cây dừa nên bón phân gì cho có trái nhiều? và có nên làm cỏ cho dừa không ?*

ĐÁP : Việc làm cỏ, tưới nước và bón phân đầy đủ sẽ giúp cho dừa có trái sớm và năng suất đạt cao. Bón phân cho dừa tùy thuộc vào đất và tuổi cây, có thể bón theo công thức sau : dừa từ 1 - 2 năm tuổi : bón 400g phân SA + 200g Super lân + 300g Clorua Kali cho mỗi gốc. Dừa từ 2 - 4 năm tuổi : bón 500g SA + 400g Super lân + 600g Clorua Kali. Dừa trên 5 tuổi: bón 500g SA + 500g Super lân + 1 kg Clorua Kali. Phân có thể chia thành 2 lần bón vào đầu và cuối mùa mưa, khi bón cần kết hợp với phân hữu cơ để làm tăng hiệu quả của phân bón, phân được bón theo rãnh, theo hốc hoặc bón bằng cách rải đều theo mặt đất sau đó đập gốc bằng rom rạ, cỏ mục hoặc bồi bùn.

KS. PHẠM THỊ KIM CHI

HỎI : *Sử dụng giống cà chua gì để trồng mùa mưa? Thuốc trị nấm bệnh trên cây cà chua ? Cách chữa trị nứt trái ?*

ĐÁP : Hiện nay có rất nhiều giống cà chua được dùng trong sản xuất là giống được tạo ra trong nước hoặc nhập nội. Đối với giống trong nước ta có thể sử dụng giống KBT 4, SB 2 hoặc Ramina là những giống có thể trồng trong mùa mưa tại ngoại thành TP. Hồ Chí Minh và một số tỉnh. Cần lưu ý về kỹ thuật canh tác cà chua mùa mưa phải lên luống cao để thoát nước tốt. Dùng màng phủ PVC loại trắng bạc để phòng chống

cổ đại và hạn chế sâu bệnh. Cần cắm chà để giữ cho cà chua khỏi đổ ngã cũng như trái không bị hư hại. Cà chua thường bị một số bệnh sau đây : Bệnh sương mai do nấm *Phytophthora infestans* gây ra, bệnh phát triển mạnh vào thời điểm nhiệt độ, ẩm độ cao. Cần phun phòng bằng thuốc Boocđô 1%, Ridomil, Kasuran hoặc Benlat C 0,1 - 0,2%. Bệnh héo rũ do nấm *Fusarium oxysporum* và bệnh héo xanh do vi khuẩn *Pseudomonas solanacearum*. Hai loại bệnh này hiện chưa có thuốc đặc hiệu để trị, cần thực hiện một số biện pháp phòng trừ sau: Xử lý hạt giống trước khi gieo bằng Benlat C, Zineb; luân canh cây trồng hợp lý, không trồng trên đất đã trồng các loại cây họ cà như ớt, thuốc lá, cà tím; Xịt thuốc định kỳ bằng Kasuran, Ridomil, Topsin M 0,2%, Zincopper. Bệnh đốm nâu do nấm *Cladosporium fulvum*, lá bị đốm nhỏ màu vàng nhạt sau lan dần chuyển sang màu nâu làm cho lá khô. Cần sử dụng các loại thuốc trị nấm như đối với bệnh sương mai.

Hiện tượng trái cà chua bị nứt - không phải là do bệnh mà do một số nguyên nhân sau : nhiệt độ cao, bón nhiều đạm, thiếu vi lượng và đặc tính của một số giống dễ bị nứt trái. Để khắc phục hiện tượng này có thể dùng giống có đặc tính ít bị nứt trái, bón phân cân đối, không nên bón quá nhiều phân đạm hoặc phân chuồng tươi, sử dụng một số loại phân bón lá chuyên dùng có chứa các chất vi lượng Canxi và Bo.

KS. DƯƠNG HOA XÔ

- HỎI : 1. Luân canh Ớt với Cà được không ?
2. Phòng trừ sâu bệnh cho Ớt và Cà ?

ĐÁP :

1. Cây Ớt và cây Cà là 2 cây cùng họ với nhau, sâu bệnh có thể lan truyền từ cây này sang cây khác. Vì vậy,

để tiết giảm chi phí thuốc bảo vệ thực vật và đảm bảo năng suất thu hoạch, không nên trồng liên tục 2 cây này mà nên luân canh với những cây trồng khác họ.

2. Sâu - bệnh hại phổ biến của Ớt và Cà và thuốc phòng trừ có hiệu quả gồm có :

- Sâu ăn tạp, sâu xanh, sâu xanh da láng: dùng Polytrin hoặc Selecron, Match, Pegasus luân phiên để phòng trừ.

- Sâu vẽ bùa: dùng Vertimec luân phiên với Trigard.

- Rầy mềm, rệp dính, bọ trĩ (hay rầy lửa), nhện đỏ: dùng luân phiên Polytrin hoặc Selecron, Pegasus, Vertimec để phòng trừ.

- Sâu đục trái: dùng Polytrin luân phiên với Match.

- Bệnh sương mai, bệnh thối trái: kết hợp Ridomil MZ 72 với Score.

- Bệnh héo tươi vi khuẩn: sử dụng tất cả các biện pháp phòng trừ tổng hợp như bón vôi, trồng giống kháng hoặc giống chịu bệnh, bón phân đạm-lân-kali cân đối, v.v...

KS. PHẠM THỊ KIM CHI

HỎI : *Ớt lúc đầu tươi tốt, về sau có trái bị quần đâu, đó là bệnh gì và cách phòng trị ?*

ĐÁP : Trên cây ớt, trong nhóm côn trùng gây hại, ngoài sâu ra, ớt còn bị côn trùng chích hút nhựa như: Bọ trĩ (còn gọi là rầy lửa), Rầy mềm, Rệp, Bọ phấn, v.v... gây hại nặng. Cây ớt bị hại thường có lá bị xoắn quăn, đọt không nở, lá vàng và rụng, trái có hình dạng không bình thường, bị méo mó và quần đâu.

Để phòng trừ nhóm côn trùng chích hút nguy hiểm này, nên luân phiên sử dụng các loại thuốc sau: Vertimec 1.8 ND, Pegasus 500 DD, Polytrin P 440 ND, Selecron 500 ND.

HỎI : Các giống heo nái nào tốt, phù hợp với thời tiết thổ nhưỡng ở miền Đông Nam Bộ và nơi bán. Địa chỉ của trung tâm chăn nuôi Bình Thắng.

ĐÁP : Heo nái tốt hiện nay có thể nuôi ở miền Đông Nam bộ như Yorshire thuần hoặc con lai giữa Yorshire với Landrace. Bạn nên lưu ý đến một số tiêu chuẩn chọn nái như: chọn những nái hậu bị lúc 8 tháng tuổi có trọng lượng đạt 90 - 100kg. Dài đòn, mông vai nở, háng rộng, âm hộ xuôi. Bốn chân thẳng, khỏe, ống chân to. Có số vú từ 12 trở lên, có núm vú rõ và cách đều. Mua ở trại cần có lý lịch rõ ràng, nái sinh ra từ những mẹ đẻ nhiều, sữa tốt, phàm ăn, có 8 con cai sữa khỏe mạnh trở lên, từ con bố khỏe mạnh, không cận huyết, không bệnh truyền nhiễm mãn tính như dịch tả, suyễn, thương hàn, Leptospirosis, xáo thai... Bạn có thể mua heo giống cao sản ở các trại như Trại heo cấp I thành phố 37/11, QL1, phường Linh Xuân, Thủ Đức - ĐT: 08.8960301; Trại heo Nam Hòa phường Phước Long A, quận 9 - ĐT: 08.8966621; Trại heo 3/2; Kha Vạn Cân, Thủ Đức - ĐT: 08.8966627... Địa chỉ của Trung tâm chăn nuôi Bình Thắng ở huyện Thuận An, tỉnh Bình Dương, ĐT: 065.0751615

NGUYỄN THẮNG

HỎI : Heo đang mang thai kiêng kỵ loại thức ăn, rau gì ? Khi lựa nuôi nái nối từ heo mẹ đẻ ra thì sẽ hư heo mẹ-phải không ?

ĐÁP : Heo nái đang mang thai cần cho ăn đủ theo nhu cầu dinh dưỡng của heo nái chứa về protein tiêu hóa là 13 - 14%. Khi nái nuôi con thì tăng lượng protein tiêu hóa lên 14 - 16%. Cho heo ăn các loại rau lang, rau muống, cỏ non... đều tốt. Không nên cho heo nái ăn thức ăn cũ hôi mốc hoặc có chứa cồn như hèm rượu, hèm bia... Việc lựa chọn heo để nái ở các trại và các cơ sở nuôi heo nhiều, ngoài việc đánh giá xem xét

qua ngoại hình người ta còn căn cứ vào lý lịch của heo nọc bố và heo mẹ của nó. Ở đây, với chăn nuôi hộ gia đình, để chọn heo nái hậu bị có thể xem xét một phần dựa trên heo mẹ hiện có như khả năng sinh sản của heo mẹ đẻ nhiều con/ lứa, khả năng nuôi con giỏi, đạt số heo con sau cai sữa cao... Do vậy, việc chọn heo nái nuôi nối từ heo mẹ, ngoài việc thuận lợi trong đánh giá heo hậu bị thì sẽ không có ảnh hưởng gì đến heo mẹ của nó.

NGUYỄN THẮNG

HỎI : Công dụng của các loại thuốc dùng trộn vào cám thực phẩm heo ra sao ?

ĐÁP :

- Lysine : Là 1 trong 3 Amino acid quan trọng nhất trong số những Amino acid không thể thay thế (tức là không thể thiếu được trong khẩu phần cám thực phẩm). Thiếu nó thì cơ thể không thể tổng hợp Protein cho cơ thể heo mặc dù ta cho heo ăn cám thực phẩm có đầy đủ % protein thô từ bột cá hoặc đậu nành (Protein heo tức là cơ bắp, thịt nạc... của heo). Vì vậy muốn cho heo nhiều nạc, mau lớn thì cho ăn thực phẩm đủ % Protein thô và đủ Lysine, Tryptophan và Threonine (nhóm 3 Amino acid quan trọng nhất trong 10 Amino acid không thể thay thế). Trên các bao cám thực phẩm người ta ghi rõ % Protein và % Lysine, Tryptophan, Threonine, Ví dụ :

+ Cám thực phẩm cho nái nuôi con cần cung cấp gram/ con/ ngày : Protein thô là 899g, Lysine là 44g, Tryptophan là 11 g, Threonine là 32 g.

+ Cám thực phẩm nuôi heo thịt (heo đực thiện) loại từ 70 - 100kg trọng lượng thì phải đảm bảo 14% protein thô, 0,66% Lysine, 0,17% Tryptophan, 0,53% Threonine.

+ Cám cho heo con tập ăn loại từ 5 kg/ con trở lên cần đảm bảo : 24% Protein thô, 1,2% Lysine.

- Olaquinox : Trộn vào thức ăn hỗn hợp (Cám thực phẩm) cho heo, theo tỉ lệ : 100gram/ 1 tấn thức ăn hỗn hợp. Tác dụng của nó : Chủ yếu trị bệnh tiêu chảy cho heo.

- Microferm : Đây là một loại men kích thích tiêu hóa, giúp heo tiêu hóa tốt thức ăn. Trộn vào thức ăn hỗn hợp cho heo, theo tỉ lệ : 2,5kg/ 1 tấn thức ăn hỗn hợp.

- PeterHand : Đây là một loại Premix, nó bổ sung một số các chất vi lượng cần thiết cho heo. Trộn vào thức ăn hỗn hợp cho heo, theo tỉ lệ : 10 kg/ 1 tấn thức ăn hỗn hợp.

KS. ĐÀO ĐÌNH CHÂU

HỎI : Sử dụng cám đậm đặc Hydro để pha trộn thức ăn nhưng tính ra giá thành cao, lời không nhiều vì ở địa phương chỉ có lúa là chủ yếu. Nấu tấm hoặc gạo lức có giảm được chi phí không ? Cám to thay thế một phần cám nhuyễn ? Có cần trộn thêm vitamin khi sử dụng thức ăn đậm đặc hay không ?

ĐÁP : Nấu tấm hoặc gạo lức giúp phần tinh bột dễ tiêu hóa hơn. Chi phí thức ăn bình quân là 2,8 - 3,3 kg thức ăn hỗn hợp để tăng trọng 1kg heo hơi (tính cho một số giống heo cao sản). Do đó, dù có nấu chín thức ăn để làm nở thức, dễ tiêu hóa hơn nhưng số lượng thức ăn cần cho 1kg tăng trọng sẽ không thay đổi nhiều. Cám to chứa nhiều trấu nát, khó tiêu dùng nuôi heo tơ, heo lớn thì được, không dùng cho heo con cai sữa. Còn cám nhuyễn không có trấu, nhiều chất đậm, béo, bột...

hơn cám to. Tỷ lệ cám nhuyễn trộn cho heo con không quá 25%, cho heo lớn 40%. Trộn quá nhiều cám nhuyễn dễ sinh tiêu chảy. Theo lý thuyết, cám đậm đặc của các nhà máy thức ăn gia súc sản xuất đã có đủ premix vitamin khoáng cho từng loại gia súc được ghi trên nhãn bao bì, do đó không cần phải trộn thêm vitamin.

HỎI : Bò sữa mang thai phải ngưng vắt sữa vào lúc nào ?

ĐÁP : Khi thai càng lớn, sản lượng sữa càng giảm. Phải ngưng vắt sữa trước khi bò đẻ 2 - 3 tháng, mặc dù lúc này bò vẫn có thể tiết 4 - 5 lít sữa mỗi ngày. Việc ngưng vắt sữa đúng lúc sẽ đảm bảo bê con đẻ ra nặng cân, khỏe mạnh và lượng sữa chu kỳ sau sẽ thu được nhiều. Có 2 cách ngưng vắt sữa :

- Ngưng dần dần : giảm dần từ vắt sữa mỗi ngày đến 2 ngày thì vắt/ lần, 3 ngày/ lần. Sau 5-7 ngày thì ngưng vắt. Cách này được áp dụng phổ biến hiện nay.

- Ngưng đột ngột : đang vắt sữa 2 ngày/ lần thì đột ngột không vắt sữa nữa, cắt hẳn phần thức ăn tinh, giảm 1/3 đến 1/2 lượng cỏ xanh, ngưng cho uống nước 1 ngày. Cách này thường được áp dụng đối với bò có lượng sữa thấp.

Chú ý theo dõi bầu vú, nếu thấy bị sưng hoặc viêm thì cần báo ngay cho cán bộ thú y đến chữa trị kịp thời.

HỎI : Có cần phải tiêm thuốc bổ cho bò sữa không?

ĐÁP : Đối với bò nói chung và bò sữa nói riêng thì ta không cần phải tiêm thuốc bổ cho bò, mà chủ yếu là khẩu phần thức ăn của bò phải đảm bảo đầy đủ chất dinh dưỡng gồm : đạm, chất béo, đường, muối khoáng, sinh tố, nước đầy đủ.

HỎI : Gà Tam Hoàng có thể làm giống sản xuất ra con thương phẩm để nuôi thịt được không ?

ĐÁP : Gà giống thương phẩm, chỉ nuôi đến khi đủ trọng lượng giết thịt thì bán hết, lại nuôi lứa khác. Về công tác giống mà nói thì không nên để trống mái trong đàn này giao phối để sản xuất con giống nuôi thịt vì nó sẽ đồng huyết, và năng suất cũng như sức sống và sức sản xuất khác của thế hệ này sẽ kém hơn thế hệ của nó và sẽ lời ít hơn, thậm chí không có lời. Cho nên nếu muốn tự sản xuất giống gà thương phẩm Tam Hoàng thì tốt nhất nên mua giống Tam Hoàng thế hệ bố mẹ của các công ty, xí nghiệp chuyên sản xuất giống.

HỎI : Cá bống tượng ăn cua, ốc như thế nào để có hiệu quả. Với 1.000 con cá tra cần đầu tư bao nhiêu thức ăn ? Máy tháng thu hoạch được ? Cách pha trộn thức ăn ? Con ruốc hay cá khô thay cho bột cá được không?

ĐÁP : Cua, ốc tốt nhất loại bỏ vỏ, băm nhỏ hoặc xay nhuyễn rồi trộn với tấm, cám (40%), nấu rồi làm thành viên cho cá bống tượng ăn. Với 1.000 con cá Tra, ngoài thức ăn là phân hữu cơ (phân heo, gà, trâu bò) 5 - 8 con heo đủ nuôi cho 1.000 cá tra. Còn thức ăn chế biến gồm bột cá, cá vụn, dầu ruột cá, dầu tôm, phế phẩm lò mổ đem nấu với cám gạo, cám ngô, bánh dầu... để nguội cho cá ăn ngày 2 lần. Số lượng cho ăn hàng ngày phải theo dõi mức ăn để điều chỉnh cho vừa đủ, sao cho cá ăn hết thức ăn. Cá nuôi 8 - 9 tháng thì đánh bắt cá lớn, cá nhỏ để lại nuôi tiếp. Cá khô, con ruốc có thể thay thế cho bột cá, nếu loại mặn nhiều cần phải ngâm thay nước cho bớt muối rồi xay nhuyễn.

Kinh nghiệm Nhà nông

KINH NGHIỆM SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐẤT BÚNG BỊ NHIỄM PHÈN

Trước kia, tôi canh tác lúa trên đất búng bị nhiễm phèn thì năng suất rất thấp, chỉ đạt được 3 - 4 tấn trên 1 hecta. Qua hai năm canh tác tôi mới rút ra kinh nghiệm. Cách làm như sau :

Đất búng bị phèn, bà con nên đào đường máng xung quanh bờ thửa của mình và đắp một bờ nhỏ 20 x 20cm nằm phía trong đường máng để ngăn không cho phèn từ phía ngoài tràn vào ruộng. Và nước trong đường máng cho chảy xuống kênh rạch để thoát phèn và phèn trong ruộng cũng được dẫn ra đường máng của bà con đang khai.

Để quản lý nước trong ruộng, khi bà con bơm nước, nên kiểm tra đủ số lượng nước là 5 - 7cm, nhưng phải bơm thêm nửa giờ và bà con vào đầu trong kia ruộng tháo nước ra, 4 đường cho 30 mét chiều ngang của ruộng, và tháo hết số lượng nước bơm thêm nửa giờ nói trên.

Sau đây là cách bón phân cho 1 hecta như sau :

Đối với lúa có thời gian sinh trưởng 90 ngày :

- Lúc 10 ngày tuổi, bà con bón 100 kg 23-23-0 + 25 kg Urê và 20 gói hỗn hợp dinh dưỡng cây trồng do Cai Lậy sản xuất.

- 20 ngày tuổi, bà con bón 75 kg 16-16-8 + 25 kg Urê và 20 gói hỗn hợp dinh dưỡng cây trồng.

- 38 ngày tuổi, bà con bón 75 kg Kali 60% K_2O + 20 kg Urê.

Chú ý : Bà con không thể bớt lượng hỗn hợp dinh dưỡng cây trồng. Vì nó giúp cho bộ rễ của cây lúa rất tốt. Và bổ sung thêm các dưỡng chất của cây lúa, giúp cho cây lúa chống chịu với phèn.

Tôi áp dụng phương pháp này, canh tác rất hiệu quả, đạt được năng suất từ 5 - 5,5 tấn 1 hecta, đối với vụ lúa hè thu và thu đông vừa qua.

Tôi rất mong bà con áp dụng phương pháp này để đạt năng suất như ý muốn của bà con. Xin chúc bà con một vụ mùa bội thu.

LƯƠNG VĂN ÚT

Ấp 5A - Xã Phú Cường -
Huyện Cai Lậy - Tỉnh Tiền Giang.

KINH NGHIỆM NUÔI CÁ VÙNG SINH THÁI NHIỄM PHÈN

Huyện Tân Phước thuộc vùng Đồng Tháp Mười (ĐTM) của tỉnh Tiền Giang, cách nay chưa đầy 10 năm, chim cá đầy đồng - nhưng bây giờ, giữa mùa tôm cá, tại chợ thị trấn Mỹ Phước, chợ ngã 5 Bắc Đông người dân thường ngày vẫn phải ăn cá biển, vì cá đồng ngày càng khan hiếm. Tuy nhiên, để nuôi cá trên vùng sinh thái nhiễm phèn Đồng Tháp Mười, không phải ai cũng thành công. Cá rô đồng, loài rất thích nghi với môi trường Đồng Tháp Mười, nhưng vẫn bị "sắc phèn" nổ mất khi gặp phải nồng độ phèn trong nước khá cao.

Anh Phạm Văn Năng, nhà ở xã Phước Lập, huyện Tân Phước, Tỉnh Tiền Giang, khi mới vào khai hoang lập nghiệp, đã bao lần bị thất bại khi nuôi cá. Anh đã cho biết kinh nghiệm như sau: Khi đào ao nuôi cá lớp

đất mặt nên giữ lại để làm bờ ao, vì lớp đất này ít bị nhiễm phèn, mùa mưa ít bị phèn rửa trôi tích tụ xuống ao, các lớp đất thứ 2, thứ 3 mới đưa ra phía sau để tôn cao mặt liếp. Nếu đào ao, gặp nhiều lỗ mội vô nước, ao này phải bỏ, vì mội đưa nước phèn vào ao liên tục, làm chết cá, khó có biện pháp khắc phục. Đê bao nuôi cá, mùa mưa phải đầy rơm rạ, khi đào ao xong, phải rắc vôi bột với liều lượng ít nhất 125 kg cho ao rộng 500m², mỗi lần bắt cá, vét bùn, đều phải rắc vôi bột đáy và thành ao. Đối với vùng nước nhiễm phèn, khi nuôi cá phải kết hợp chăn nuôi heo, gà, vịt, vì ngoài giá trị kinh tế là lượng phân gia súc, gia cầm sẽ làm thức ăn cho cá. Chính lượng phân này, nhất là nước tiểu của heo sẽ làm hạ phèn, tăng độ pH trong nước.

Ở trong vùng đê bao cản lũ, nồng độ phèn trong nước rất cao, nhưng nhờ nuôi heo, mà nuôi cá cũng rất thành công.

Khi đến cơn nước kiệt, độ phèn trong nước lên cao, anh Năng đã dùng phân DAP với liều lượng vừa phải, rải xuống ao chia làm nhiều lần, đã làm tăng độ pH trong nước. Nếu ao nuôi cá còn nhỏ, phân DAP nên hòa tan tưới đều khắp mặt ao để không làm cá bị sốc.

Qua kinh nghiệm nuôi cá nơi vùng sinh thái nhiễm phèn thành công, anh Phạm Văn Năng đã được tập thể nông dân trong xã bầu làm Phó chủ nhiệm CLB Khuyến nông, được Hội nông dân huyện Tân Phước trợ vốn 1 triệu đồng để mở rộng quy mô chăn nuôi. Trung tâm khuyến nông - khuyến ngư tỉnh Tiền Giang giúp 2 máy sục khí oxy công suất nhỏ và Viện Nghiên cứu Nuôi trồng thủy sản II, Trung tâm nghiên cứu nuôi trồng thủy sản ĐBSCL với dự án khuyến ngư đã hỗ trợ 2 bạt nylon 4 x 6m, một máy sục khí oxy công suất lớn và 10 ống hormon HCG để ép đẻ cá hường nuôi bán cho bà con trong vùng.

Giới thiệu sản phẩm

KỸ THUẬT SỬ DỤNG THUỐC GESAPAX 500 DD: TRỪ CỎ DẠI Ở RUỘNG MÍA

TÁC HẠI CỦA CỎ DẠI TRÊN RUỘNG MÍA:

1. Cạnh tranh dữ dội dinh dưỡng, ánh sáng với hom mía hay mía gốc.

2. Tạo điều kiện cho các loại sâu bệnh phát triển và tấn công.

Đó là hai lý do chính để nhấn mạnh sự thiệt hại do cỏ dại gây ra trong quá trình canh tác cây mía, nhất là ở giai đoạn đầu vụ. Ở những ruộng mía chuyên canh, nếu không kiểm soát cỏ dại, thiệt hại có thể lên đến 70% năng suất (theo Hiệp Hội Mía Đường Hawaii). Như vậy, trong kỹ thuật canh tác cây mía, để đảm bảo năng suất và hiệu quả kinh tế, vấn đề hạn chế đến mức thấp nhất tác hại của cỏ dại là rất đáng được lưu tâm.

Thực ra, việc kiểm soát cỏ dại chỉ cần thực hiện trong khoảng vài tháng đầu cho mỗi vụ là đủ (đối với cả mía trồng mới lẫn mía gốc), vì sau 90 - 120 ngày, khi cây mía đã giao tán thì chính sự phát triển của cỏ dại sẽ bị ức chế do bị cạnh tranh ánh sáng. Như vậy, vấn đề là tìm ra loại thuốc cỏ có thể đáp ứng :

- Chỉ một lần phun là kiểm soát cỏ dại từ đầu đến suốt vụ (cụ thể là 90 - 120 ngày đầu) ?

- Tiêu diệt các loại cỏ quan trọng trong ruộng mà vẫn đảm bảo an toàn cho cây mía ?

- Thời gian xử lý thuốc linh động (kéo dài - chủ động được thời gian phun) ?

Gesapax 500DD là sản phẩm có thể đáp ứng tất cả các yêu cầu nêu trên. -

ĐẶC ĐIỂM :

Gesapax 500DD (500g ai Ametrine/ lít) có hiệu quả cao tiêu diệt các loại cỏ hàng niên như: cỏ gạo, cỏ túc, cỏ mần trầu, đuôi phụng,

đuôi chồn, dền gai, cỏ chỉ, trinh nữ (mắc cở), rau trai, rau sam... Thuốc được hấp thu qua đường lá và mầm xanh của cỏ, nếu đất có độ ẩm, một phần thuốc cũng sẽ được hấp thu qua đường rễ. Tùy theo cơ cấu đất mà thời gian khống chế cỏ dại khác nhau, thuốc có thể kéo dài tác dụng đến 120 ngày tính từ ngày phun. Đặc biệt, đây là loại thuốc diệt cỏ chọn lọc **an toàn** cho cây mía (qua thực tế sử dụng, hom của một số rất ít giống mía khi trúng thuốc một phần bộ lá có hiện tượng vàng tạm thời và sẽ hoàn toàn khôi phục sau đó từ 5-7 ngày). Thuốc có thời gian xử lý rất linh hoạt: từ khi cỏ mới mọc đến cao hơn 10cm. Thuốc tương đối ít độc với người và thiên địch, không để lại dư lượng trong mía.

Ngoài ra, **Gesapax 500DD** cũng có thể sử dụng diệt cỏ dại hiệu quả và an toàn cho các loại cây ăn quả như : cam, quýt, chuối, khóm (dứa)...

CÁCH SỬ DỤNG:

Sau đây là những yêu cầu kỹ thuật khi sử dụng để đạt hiệu quả tối ưu :

- **Thời điểm phun:** Tốt nhất là lúc cỏ mới mọc lún phún (2 - 4 lá) tức là sau khi làm đất lần cuối 20 ngày. Lúc này hoạt chất thuốc sẽ được hấp thụ vào cỏ mạnh nhất và hiệu quả triệt để nhất, lại vừa tiết kiệm được liều lượng thuốc (cỏ càng già, liều lượng càng cao).

- **Liều lượng:** 100ml - 150ml/ bình 8 lít. Phun 4 bình cho 1000m². Tùy theo mật số cỏ dại, tuổi cỏ mà gia giảm, điều chỉnh liều lượng cho phù hợp.

- **Cách phun:** Chú ý cần phun ướt đều lá, đọt non của cỏ. Hạn chế phun vào ngọn của cây trồng. Đất nên tưới ẩm trước khi xử lý nhằm tận dụng lượng thuốc rơi xuống đất (sẽ được hấp thu lại vào thân cỏ qua đường rễ), từ đó hiệu quả thuốc càng triệt để hơn.

- **Lưu ý:** thuốc có hiệu quả trừ cỏ cao khi ruộng có đủ độ ẩm, thường sau những cơn mưa, sau khi tưới...

CUNG ỨNG:

Gesapax 500DD do Công ty Novartis (Thụy Sĩ) sản xuất với các dạng đóng chai 100ml, 500ml. Phân phối tại Việt Nam qua Công ty Dịch vụ Bảo vệ Thực vật An Giang (AG-PPS) và Công ty Vật tư Bảo vệ Thực vật 1 (PSC1). Thuốc hiện có bán tại các đại lý nông dược.

Tủ sách
BẠN NGHE ĐÀI

Chịu trách nhiệm xuất bản : **LÊ VĂN THỊNH**
Phụ trách bản thảo : **NGUYỄN THÀNH VINH**
Biên tập - sửa bài : **VŨ HỮU KỲ BÁ**
PHẠM THỊ KIM CHI

NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP
D14 - Phương Mai - Đống Đa - Hà Nội
Điện thoại (04) 8523887 - 8525070 - 8521940

CHI NHÁNH NHÀ XUẤT BẢN NÔNG NGHIỆP
58 Nguyễn Bình Khiêm, Q.1, TP. Hồ Chí Minh
Điện thoại (08) 8297157 - 8299521

In 3.030 bản, khổ 13 x 19cm tại C.ty In Bao bì và XNK Bộ Thủy sản
Giấy chấp nhận để tài số 1486/XB - QLXB do Cục xuất bản
cấp ngày 15/12/1999. In xong và nộp lưu chiểu tháng 8/2000

Tilt super[®] 300 ND BE BỒ CHỨA LÚA

Đặc trị: Đốm vằn, Lem lép hạt

Phòng trừ tốt:

Vàng lá, Cháy lá, Đốm nâu, Thối bẹ

Dưỡng cây - Hột sáng

Đốm vằn

Lem lép hạt (lúa)

Không cần pha trộn với thuốc bệnh khác

Sofit

Trừ lúa cỏ
và cỏ dại

Tilt SUPER
hoặc Bonanza

Trừ đốm vằn,
phòng vàng lá,
cháy lá.

Tilt SUPER Tilt SUPER

Trừ lem lép hạt,
đốm vằn,
phòng vàng lá,
cháy lá.

Trừ lem lép hạt,
đốm vằn,
phòng vàng lá,
cháy lá.

Sạ 1 2 3 4

Đẻ nhánh

Trổ

Chín

Thu hoạch

15717

NOVARTIS